

ชื่อเรื่อง ผลของการให้ความรู้เกี่ยวกับอาการปกติและผิดปกติของทารกแรกเกิดในมารดาหลังคลอด

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กุฉินารายณ์

ผู้วิจัย นางทัศนวรรณ เสียงล้ำ และนางสาวอนุสรรา ผันผ่อน กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์

เนื้อหา

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า มารดาหลังคลอด เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้ง ยังต้องปรับบทบาทหน้าที่ อันเป็นผลให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด ส่งผลต่อร่างกายจิตใจและอารมณ์ โดยเฉพาะมารดาที่มีบุตรคนแรกหรือมารดาที่ยังเป็นวัยรุ่น ถึงแม้ว่ามารดาจะได้รับความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลบุตรและตนเองแล้วขณะอยู่โรงพยาบาล แต่มารดาหลังคลอดยังมีความสงสัย และวิตกกังวลในหลาย เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า มารดาหลังคลอดจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการและการแสดงที่เกิดขึ้นกับทารกแรกเกิดมากกว่าตนเอง จากการวิเคราะห์รวบรวมปัญหาจากมารดาหลังคลอดที่สอบถามบ่อยครั้งเกี่ยวกับอาการของทารกแรกเกิดทั้งหมดอยู่โรงพยาบาลหรือเมื่อกลับบ้าน ในระยะเวลา 1 เดือน ซึ่งได้ข้อมูลจากการโทรติดตามนมแม่ของตึกหลังคลอด พบว่า มีมารดาหลังคลอด สอบถามข้อมูล จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.58 มารดาโทรมาสอบถามเกี่ยวกับอาการทารกที่เจอเมื่อกลับบ้านพร้อมทั้งสอบถามแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออาการที่เกิดขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.54 และมารดาที่นำทารกมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาล จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.51 ดังนั้นจึงทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของมารดามากขึ้นรวมถึงความไม่ครอบคลุมหรือไม่เพียงพอของการให้ความรู้จากการสอนแบบเดิมคือพูดโดยไม่มีสื่อการสอนประกอบอาจทำให้ สั้น หรือมองเห็นภาพไม่ชัดเจนที่จะนำไปใช้ได้จริง

ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึง จัดทำวิจัยนี้ขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการให้ความรู้เกี่ยวกับอาการปกติและผิดปกติของทารกแรกเกิดในมารดาหลังคลอด โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กุฉินารายณ์ เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้ในการพัฒนางานในด้านการให้สุขศึกษาและการวางแผนการจำหน่ายต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการตอบสนองและการปฏิบัติตัวของมารดาหลังคลอดต่อบุตรหลังได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาการปกติและผิดปกติในทารกแรกเกิดเมื่อเจอปัญหาได้
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของมารดาก่อนและหลังการสอนแบบมีสื่อการสอนที่จัดทำขึ้นซึ่งมารดาสามารถสังเกตและแยกแยะอาการปกติและผิดปกติในทารกแรกเกิดได้ถูกต้อง

วิธีดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษา ผลของการให้ความรู้เกี่ยวกับอาการปกติและ ผิดปกติของทารกแรกเกิดในมารดาหลังคลอด โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ มารดาหลังคลอดทั้งคลอดปกติทางช่องคลอด และผ่าคลอดทางหน้าท้องในตึกผู้ป่วยหลังคลอด จำนวนทั้งสิ้น 44 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 10 มิถุนายน 2557 ถึง 25 กรกฎาคม 2557 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 ประกอบอาชีพแม่บ้าน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 จำนวน การตั้งครรภ์ จำแนกเป็น ครั้งที่ 1 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 47.72 และครั้งที่ 2 ขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.27

2. มารดาหลังคลอดมีความรู้มากขึ้นโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในงานประจำ

กระบวนการสอนแบบใหม่ มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ชัดเจนมากขึ้น ทั้งสื่อการสอน และวิธีการสอน ที่มีการ เปิดโอกาสให้มีการซักถามข้อสงสัย ในแต่ละข้อคำถาม และมีการใช้สื่อที่มีรูปภาพ มีเนื้อหาสั้น กระชับ มีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจในมารดาหลังคลอด ทำให้มารดาหลังคลอด เข้าใจได้ง่ายขึ้น

บทเรียนที่ได้รับ

1. ควรเน้นการสอนเรื่องการขับถ่ายอุจจาระของทารกแรกเกิดมากขึ้นที่ปกติและผิดปกติจนกว่ามารดาและ ญาติจะเข้าใจถูกต้อง
2. สื่อการสอนที่ใช้ ควรมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย กระชับ มีรูปภาพและสีสั้นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
3. ควรเน้นวิธีการสอน ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ เน้นให้มารดาหลังคลอดมีส่วนร่วม พูดคุย ซักถาม ข้อสงสัย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ผลิตสื่อฉบับพกพาให้มารดานำกลับบ้าน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การให้สุขศึกษาของตึกหลังคลอด ไม่ครอบคลุมตามความต้องการของมารดาหลัง คลอด ทำให้หลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล พบว่า มารดาหลังคลอดโทรมาสอบถามเกี่ยวกับอาการของทารก รวมทั้งการโทรติดตามนมแม่ และพบว่า มารดาหลังคลอดพบบุตรมาโรงพยาบาลด้วยอาการปกติ คณะผู้วิจัย ได้ จัดทำสื่อการสอน เพื่อใช้เพิ่มประสิทธิภาพการสอนแบบเดิม ซึ่งพบว่า มารดาหลังคลอดมีความรู้มากขึ้นโดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05